

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmarkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra*

ENDELIG TILSYNSRAPPORT

Spesialundervisning:

- Fatte vedtak om spesialundervisning
- Skolens arbeid med å planlegge, gjennomføre og følge opp spesialundervisning

Unjárgga gielda - Unjárgga Oahppogáldu

Nesseby kommune – Nesseby oppvekstsenter

Sammendrag

Statsforvalteren i Troms og Finnmark fører tilsyn med Unjárgga gielda/ Nesseby kommune og Unjárgga Oahppogáldu/ Nesseby oppvekstsenter. Temaet for tilsynet er spesialundervisning. I denne rapporten presenterer vi våre endelige vurderinger og konklusjoner.

I tilsynet har vi undersøkt om Unjárgga Oahppogáldu/ Nesseby oppvekstsenter oppfyller kravene i regelverket når det gjelder å fatte vedtak om spesialundervisning, samt planlegge, gjennomføre og følge opp spesialundervisningen.

Skolen har i sin tilbakemelding til foreløpig rapport av 28.01.2022 redegjort for hvordan den har rettet de påpekte forholdene i tilsynet og at flere forbedringer er under arbeid. Vi har mottatt reviderte maler, retningslinjer og årshjul for arbeid med spesialundervisning. Disse er vurdert som ikke tilstrekkelig dokumentasjon for å lukke lovbruddene med tilhørende korreksjonspunktene.

Vi har avdekket 3 lovbrudd med 20 tilhørende korreksjonspunkter.

På bakgrunn av kommunens uttalelser har vi ikke gjort noen endringer i rapporten. Vi fatter nå vedtak med pålegg om retting. Kommunen har rettefrist til 02.05.2022

Vi ønsker å påpeke at våre konklusjoner bygger på konkret kildemateriale og tar bare utgangspunkt i status på det tidspunktet tilsynsrapporten er datert.

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	4
1.1	Kort om kommunen.....	4
1.2	Om gjennomføringen av tilsynet.....	4
2	Fatte vedtak om spesialundervisning.....	5
2.1	Rettslige krav.....	5
2.2	Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner.....	6
3	Planlegge spesialundervisningen	13
3.1	Rettslige krav.....	13
3.2	Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner.....	14
4	Gjennomføre og følge opp spesialundervisningen	18
4.1	Rettslige krav.....	18
4.2	Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner.....	19
5	Varsel om pålegg om retting	28
6	Dere kan gi tilbakemelding på rapporten.....	29

Vedlegg: Liste over dokumentasjon

1 Innledning

Statsforvalteren fører tilsyn med offentlige skoler, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kapittel 30.

I tilsyn kontrollerer vi om skolene oppfyller opplæringsloven med forskrifter.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. I tilsynet behandler vi personopplysninger. Les mer om vår behandling av personopplysninger på [www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/](http://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/).

1.1 Kort om kommunen

Unjárgga gielda/ Nesseby kommune er blant de minste kommunene i Troms og Finnmark med noe over 900 innbyggere. Kommunen har et oppvekstsenter som rommer både barnehage, SFO og 1.-10. trinn i grunnskolen.

Unjárgga Oahppogáldu /Nesseby oppvekstsenter er en skole med 93 elever fordelt på 10 trinn (jf. GSI). ¹ 19% av elevene har skoleåret 2021/2022 vedtak om spesialundervisning.

Andelen spesialundervisning rapportert i GSI, er relativt høy ved skolen. Dette er en av årsakene til at Statsforvalteren fører tilsyn med dette temaet i kommunen.

1.2 Om gjennomføringen av tilsynet

Vi åpnet tilsyn med Unjárgga gielda/ Nesseby kommune i brev av 15.04.2021, men meldte om utsettelse av tilsynet den 04.05.2021. Vi varslet så om ny tilsynsdato i brev av 10.09.2021. Kommunen ba om utsettelse på tilsynstidspunktet, og nytt tilsynstidspunkt ble meldt den 21.10.2022.

Tema for tilsynet er spesialundervisning. Vi har kontrollert følgende undertemaer:

1. Fatte vedtak, jf. opplæringsloven §§ 5-1, 5-3 og 5-4 og forvaltningsloven §§ 2, 17, 23, 24, 25 og 27.
2. Planlegging av spesialundervisningen, jf. opplæringsloven §§ 5-1 og 5-5.
3. Gjennomføring og oppfølging av spesialundervisningen, jf. opplæringsloven §§ 5-1 og 5-5.

Vi har ikke sett på hvordan dere oppfyller andre krav i regelverket.

Det overordnede formålet med tilsynet er å bidra til at kommunen og skolen følger regelverket i praksis. Tilsynet skal fremme kunnskap om regelverket i kommunen og skolene, og bidra til å øke kommunens evne til å tolke og etterleve regelverket. Videre skal det bidra til å avdekke om elever får den hjelpen de har krav på i henhold til opplæringsloven.

¹ <https://gsi.udir.no/app/#!/view/units/collectionset/1/collection/97/unit/8807/>

Dersom Unjárgga gieldda/ Nesseby kommune og Unjárgga Oahppogáldu /Nesseby oppvekstsenter ikke følger regelverket, kan vi pålegge retting.

Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10. Vi gir derfor eventuelle pålegg i tilsynet til kommunen som har ansvaret for at skolen retter opp brudd på regelverket.

Vi sendte foreløpig tilsynsrapport til dere 21.12.2021. I den presenterte vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner. Dere har kommentert innholdet i den foreløpige rapporten innen fristen 27.01.2022.

Rapportens tilhørende vedlegg viser den komplette oversikt over dokumentasjonsgrunnlaget. I tillegg har vi gjennomført intervjuer med skoleledelsen, lærere, øvrige ansatte, foreldre og elever. Videre har vi innhentet informasjon fra våre egne systemer og offentlige registre samt informasjon fra skolens og kommunens nettside.

Tilsynsrapporten er et offentlig dokument. Vi publiserer våre tilsynsrapporter på Statsforvalteren i Troms og Finnmarks sin hjemmeside.

2 Fatte vedtak om spesialundervisning

2.1 Rettslige krav

Krav til samtykke og opplysning av saken

Elever over 15 år og foreldre til elever under 15 år, skal samtykke til vedtak om spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-4 andre ledd.

Dersom utredningen eller anbefalingen i den sakkyndige vurderingen er mangelfull, eller det mangler andre opplysninger i saken, skal skolen be Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) eller andre om supplerende opplysninger, jf. forvaltningsloven § 17.

Plikten til å fatte vedtak om å innvilge eller avslå spesialundervisning

Dersom PPT har gjort en sakkyndig vurdering og eleven eller foreldrene har samtykket til spesialundervisning, skal skolen fatte et skriftlig enkeltvedtak, jf. opplæringsloven § 5-1 første ledd, jf. forvaltningsloven §§ 2 og 23. Kravet om å fatte vedtak gjelder uavhengig av hva som er konklusjonen i den sakkyndige vurderingen.

Skolen skal fatte vedtaket så snart som mulig etter at det foreligger en sakkyndig vurdering. Dersom kommunen innvilger spesialundervisning skal oppstartstidspunktet bli satt ut fra elevens behov, jf. opplæringsloven § 5-1 første ledd, jf. forvaltningsloven § 11a.

Vedtaket skal inneholde opplysninger om spesialundervisningen

Det må fremgå klart og fullstendig av vedtaket hva slags opplæringstilbud eleven skal ha og hvor lenge tilbudet skal vare, jf. opplæringsloven §§ 5-1 første ledd og 5-3 andre ledd, jf.

forvaltningsloven §§ 2, 23 og 25. Vedtaket kan ikke ha en lengre varighet enn det som går frem av den sakkyndige vurderingen som vedtaket bygger på.

Vedtaket skal opplyse om

- hvor mange timer spesialundervisning elevene skal ha i fagene, og samlet timetall
- hvilke fag og områder spesialundervisningen skal dekke
- det skal være avvik fra læreplanene, og hvilke fag avvikene gjelder for
- hvilke konkrete kompetansemål elevene skal nå
- hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen
- personer med særskilt kompetanse skal gjennomføre spesialundervisningen

Dersom anbefalingen i den sakkyndige vurderingen skal gjelde, og det går klart frem hva PPT anbefaler, kan vedtaket vise til opplysningene i den sakkyndige vurderingen.

Vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen skal inneholde en begrunnelse som viser hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen, jf. opplæringsloven § 5-3 fjerde ledd.

Vedtaket skal inneholde en vurdering av hva som er barnets beste

Elever og foreldre skal få mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen, før skolen fatter vedtak, jf. opplæringsloven § 5-4 andre og tredje ledd og barnekonvensjonen artikkel 12.

Skolen skal vurdere hva som er til elevens beste når den fatter vedtak om spesialundervisning og vurderingen skal fremgå av vedtaket, jf. opplæringsloven § 5-4 andre og tredje ledd og barnekonvensjonen artikkel 3. Barnets beste er en rettighet, et generelt prinsipp og en saksbehandlingsregel. Alle offentlige organer må ivareta dette i saker som gjelder barn. Dere må avveie barnets beste mot eventuelle motstridende hensyn. Barnets beste er et tungtveiende hensyn, og at det skal mye til for å sette det til side. Dere må vurdere fra sak til sak hvilke momenter som er aktuelle i vurderingen av barnets beste, og hvor stor vekt de enkelte momentene skal ha i vurderingen. Barnets eget syn skal bli tillagt behørig vekt i samsvar med alder og modenhet.

Vedtaket skal informere om klageregler og innsynsrett

Vedtaket skal gi informasjon om klagerett, klagefrist, klageinstans, hvor klagen skal sendes og om retten til å se sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 27 tredje ledd

2.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

I alle tilfeller hvor PPT er bedt om å foreta en sakkyndig vurdering av om eleven har behov for spesialpedagogisk hjelp, skal saken avgjøres ved at det treffes enkeltvedtak.

Vi har mottatt 6 enkeltvedtak for elever med spesialundervisning. Rektor tiltrådte i stillingen som virksomhetsleder 1. november 2021, og har av den grunn ikke besvart spørsmålene i RefLex. På grunn av sykefravær ved skolen har den tidligere virksomhetsleder besluttet at

arbeidsoppgavene med å utarbeide vedtak for spesialundervisning for skoleåret 2021/2022 er delegert til en lærer ved skolen. Dette er formalisert gjennom en fullmakt.

2.2.1 Skolen skal innhente samtykke fra elever over 15 år og foreldre til elever under 15 år, før skolen fatter vedtak om spesialundervisning

Vi undersøker om elever over 15 år og foreldre til elever under 18 år, samtykker til vedtak om spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-4 andre ledd. Dersom Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) har gjort en sakkyndig vurdering og eleven eller foreldrene har samtykket til spesialundervisning, skal skolen fatte enkeltvedtak, jf. opplæringsloven § 5-1 første ledd, jf. forvaltningsloven §§ 2 og 23. Kravet om å fatte vedtak gjelder uavhengig av hva som er konklusjonen i den sakkyndige vurderingen.

Vår undersøkelse og vurdering

Opplæringsloven § 5-4 andre ledd stiller krav om samtykke fra foreldre før det blir gjort en sakkyndig vurdering. Videre stilles det også krav om et særskilt samtykke fra foreldre før skolen fatter enkeltvedtak om spesialundervisning. Foreligger ikke slikt samtykke, så kan det ikke treffes enkeltvedtak om spesialundervisning². Nesseby oppvekstsenter er en skole som har elever både over og under 15 år. Det betyr at skolen må innhente samtykke fra foreldre for elever som er under 15 år og samtykke fra eleven selv dersom eleven har fylt 15 år, før de fatter vedtak om spesialundervisning.

Skolen har ikke fremlagt en rutinebeskrivelse eller lignende, som viser at skolen faktisk har en etablert fremgangsmåte for å innhente samtykke. Skolens ledelse har uttalt at hun ikke har kjennskap til om dette har vært gjort, eller om det er en fremgangsmåte som sikrer at dette gjøres. Det foreligger ikke dokumentasjon på at samtykke innhentes.

Av innsendt dokumentasjon til foreløpig rapport foreligger det heller ikke dokumentasjon på at samtykke innhentes.

På bakgrunn av dette finner vi det ikke sannsynliggjort at skolen innhenter samtykke fra elever over 15 år og foreldre til elever under 15 år, før skolen fatter vedtak om spesialundervisning.

Lovkravet vurderes som **ikke** oppfylt.

2.2.2 Skolen skal gi eleven og foreldrene mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen, før skolen fatter vedtak

Vi undersøker om skolen følger opplæringsloven § 5-4 siste ledd om at opplæringstilbudet så langt som mulig skal utformes i samarbeid med foreldre og elev, og at det skal legges stor vekt på deres syn. Vi vil også vise til FNs barnekonvensjon artikkel 12 som gir alle barn en rett til å bli hørt i forhold som angår dem. Videre skal barnets beste være et grunnleggende hensyn i saker som gjelder barn, jf. FNs barnekonvensjon artikkel 3. For at skolen skal kunne vurdere hva som er best for barnet, er det nødvendig å undersøke hva som er barnets syn på saken. Vi peker også på at forvaltningsloven § 17 sier at en sak skal opplyses så godt som mulig før enkeltvedtak treffes.

² Veilederen Spesialundervisning punkt 7.1

Vår undersøkelse og vurdering

Skolens leder sitt inntrykk er at elever og foreldre får mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen før skolen fatter vedtak. Hun er imidlertid noe usikker på om dette er en allmenn praksis for alle ansatte ved skolen. Det er ikke fremlagt dokumentasjon på at skolen har utarbeidet rutinebeskrivelser for at dette skal gjøres før de fatter enkeltvedtak om spesialundervisning.

I vedtakene fra skolen er det en henvisning til opplæringsloven § 5-4, og det er tatt inn en tekst i vedtaket som sier at tilbudet om spesialundervisning skal så langt råd er utformes i samarbeid med eleven og foreldre, og at kommunen skal legges stor vekt på deres meninger om spesialundervisningen. En gjennomgang av vedtakene viser at skolen i flere av vedtakene har beskrevet foreldrenes syn på spesialundervisningen, men det finnes også eksempler på at dette ikke er nevnt i vedtakene. Av vedtakene hvor foreldrenes syn er beskrevet, så fremgår det ikke om det er synspunkter som er innhentet før, under eller etter at den sakkyndige vurderingen er fremlagt. Når vi går gjennom uttalelsene, så kan det synes som om disse er innhentet fra den sakkyndige vurderingen. Vi finner det dermed ikke sannsynliggjort at *skolen* har gitt eleven og foreldre en selvstendig mulighet til å uttale seg direkte til *skolen* om innholdet i den sakkyndige vurderingen *etter* at den har blitt utarbeidet. Når det også finnes eksempler på at skolen ikke har synliggjort foreldrenes og elevens syn på den sakkyndige vurderingen, så finner vi det ikke sannsynliggjort at skolen gir elever og foreldremulighet til å uttale seg om innholdet i denne. Ved vurderingen har vi også vektlagt at skolen ikke har dokumentert rutinebeskrivelser for dette.

Av innsendt dokumentasjon og oppdatert mal for enkeltvedtak av 28.01.2022 fremkommer det ikke ny informasjon som kan sannsynliggjøre at lovbruddet er lukket.

Lovkravet vurderes som **ikke** oppfylt.

2.2.3 Skolen skal sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialundervisning

Vi undersøker om skolen sørger for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialundervisning, jf. forvaltningsloven § 17. Dette innebærer særlig at skolen må vurdere om den sakkyndige vurderingen gir tilstrekkelig grunnlag for å treffe vedtak i den enkelte saken.

Vår undersøkelse og vurdering

Dersom skolen vurderer at den sakkyndige vurderingen ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å treffe vedtak i den enkelte saken, så har skolen en plikt til å sende denne tilbake til PP-tjenesten for en ny vurdering. Skolens ledelse uttalte at hun ikke kjente til konkrete tilfeller hvor dette var gjort, men hun har hørt at det har vært gjort. I vedtakene vi har mottatt presenterer skolen funnene i den sakkyndige vurderingen, og den viser også for øvrig til denne. Vårt inntrykk er at den sakkyndige vurderingen brukes aktivt i forbindelse med utarbeidelsen av enkeltvedtaket. Etter vårt syn indikerer dette at skolen gjennomfører en kvalitativ vurdering av innholdet i denne. Som vi kom til under 2.2.2 over, så finner vi ikke at foreldre og elever, i tilstrekkelig grad, får mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen før skolen fatter vedtak om spesialundervisning. Det i seg selv vil innebære at skolen i flere tilfeller ikke har tilstrekkelig

grunnlag for å treffe vedtak i saken. På dette grunnlaget finner vi at skolen ikke sørger for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialundervisning.

Av kommunens tilsvarende på foreløpig rapport finner vi det ikke sannsynliggjort at foreldre og elever i tilstrekkelig grad får mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen, jf. punkt 2.2.2.

Lovkravet vurderes som **ikke** oppfylt.

2.2.4 Skolen skal fatte vedtak så snart som mulig i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering

Vi undersøker om skolen alltid treffer enkeltvedtak når PPT har utarbeidet en sakkyndig vurdering, forutsatt at eleven er over 15 år eller foreldre har samtykket til enkeltvedtak. Dette har stor betydning for rettssikkerheten til eleven/de foresatte, fordi de med et enkeltvedtak får avklart hvilke rettigheter de har – eventuelt ikke har – og de får dermed også anledning til å få en overprøving av skolens vedtak gjennom klageordningen.

Vår undersøkelse og vurdering

Dokumentasjon i saken viser at skolen fatter enkeltvedtak når sakkyndig vurdering foreligger. De enkeltvedtak vi har mottatt viser at to vedtak er datert før skolestart og fire vedtak er datert innen en måned etter skolestart.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

2.2.5 Vedtaket skal inneholde opplysninger om hvor lenge vedtaket varer

Vi undersøker om det går frem av enkeltvedtaket hvor lenge det varer, jf. opplæringsloven § 5-1 første ledd og forvaltningsloven §§ 2, 23 og 25. Enkeltvedtaket kan i utgangspunktet ikke ha lengre varighet enn den sakkyndige vurderingen den bygger på.

Vår undersøkelse og vurdering

En gjennomgang av vedtakene vi har mottatt, viser at de inneholder opplysninger om dets varighet, og vi ser at vedtakene ikke har lengre varighet enn tilhørende sakkyndige vurderinger.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

2.2.6 Vedtaket skal inneholde opplysninger om omfanget av spesialundervisningen, det vil si antall timer spesialundervisning samlet og i hvert av fagene

Vi undersøker om omfang og timer med innvilget spesialundervisning oppgis samlet og spesifisert for hvert av de aktuelle fagene.

Vår undersøkelse og vurdering

En gjennomgang av vedtakene vi har fått oversendt viser at de inneholder opplysninger om antall timer eleven skal ha spesialundervisning i, samt hvilke fag det gjelder. Timeantallet og fordelingen i fagene baserer seg på tilrådommen i den sakkyndige vurderingen, og vi har i de fleste enkeltvedtakene ikke funnet eksempler på at skolen fatter vedtak om noe annet enn det

den sakkyndige vurderingen tilråder. I ett tilfelle er en elev innvilget flere timer med assistent enn det som er anbefalt i den sakkyndige vurdering. Dette er begrunnet i enkeltvedtaket.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

2.2.7 Vedtaket skal inneholde opplysninger om hvilket innhold spesialundervisningen skal ha

Vi undersøker at alle elever, også de som har spesialundervisning, skal følge læreplanverket, både læreplanen for fag og timefordelingen. Bortvalg av kompetansemål og jobbing etter kompetansemål på lavere trinn er å anse som avvik. Eventuelle avvik skal komme tydelig frem av enkeltvedtaket som en del av spesialundervisningens innhold. Enkeltvedtakene skal angi elevens opplæringstilbud klart og tydelig. Hvor mange timer spesialundervisning eleven skal ha, hvilke fag og områder spesialundervisningen skal dekke, om det skal være avvik fra læreplanene, hvilke fag avvikene gjelder for og hvilke konkrete kompetansemål elevene skal nå.

Vår undersøkelse og vurdering

Enkeltvedtakene vi har mottatt gir informasjon om hvilke fag eleven er innvilget spesialundervisning i. Dersom sakkyndig vurdering tilråder at eleven skal ha avvik fra deler av kompetansemålene for sitt trinn, så skal vedtaket inneholde en konkretisering av hvilke kompetansemål eleven skal ha avvik i, og det skal fremkomme hva som skal erstatte disse avvikene.

Det finnes eksempler på at enkeltvedtakene inneholder avvik fra kompetansemålene, men det er ingen beskrivelser av hvilke kompetansemål som skal avvikes. Ingen av enkeltvedtakene inneholder konkrete kompetansemål for elevene. Eksempelvis er det uttalt at en elev *«kan ha måloppnåelse i kompetanse med vekt på grunnleggende ferdigheter på 4. trinns nivå»*. Det fremstår derfor som usikkert hvilke kompetansemål elevene skal jobbe etter.

I sitt tilsvarende på den foreløpige rapporten har vi ikke mottatt enkeltvedtak etter ny mal som er tydelig på når det skal gjøres avvik fra de ordinære lærerplanene og at vedtaket opplyser hvilke konkrete kompetansemål eleven skal nå.

Lovkravet vurderes som **ikke** oppfylt.

2.2.8 Vedtaket skal inneholde opplysninger om hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen

Vi undersøker om enkeltvedtakene, sammenholdt med de sakkyndige vurderingene, viser om skolen skal organisere spesialundervisningen i klassen, grupper eller som eneundervisning eller på en alternativ opplæringsarena.

Vår undersøkelse og vurdering

Enkeltvedtakene skal gi en oversikt over hvilken spesialundervisning eleven skal få, herunder hvordan denne skal organiseres for at det skal gi eleven et forsvarlig utbytte. Det må fremgå av enkeltvedtaket om spesialundervisningen skal gjennomføres som en-til-en, i gruppe eller i klassen. Dersom den skal gjennomføres som en-til-en må begrunnelsen for dette komme tydelig frem i vedtaket, og det må tas hensyn til elevens sosiale behov. Elever og foreldre skal ha en

mulighet til å klage på undervisningstilbudet som skolen vedtar å gjennomføre, herunder også organiseringen av denne.

En gjennomgang av enkeltvedtakene viser at samtlige av disse sier noe om hvordan spesialundervisningen skal være organisert. I de aller fleste tilfellene organiserer skolen spesialundervisningen som et opplæringstilbud i klassen eller i gruppe. Skolen har imidlertid i flere av sakene også slått fast at det kan legges til rette for eneøkter for nyinnlæring av fagstoff. Det er imidlertid ikke sagt noe om hva som er å anse som nyinnlæring i denne sammenheng, eller hvor stor del av spesialundervisningen som skal medgå til nyinnlæring. Enkeltvedtaket skal være så tydelig at det ikke er tvil om hvordan spesialundervisningen skal gjennomføres. Etter vårt syn hersker det tvil om hvor mange timer eleven skal ha som enetimer når dette ikke er nærmere slått fast i enkeltvedtaket. Vi vurderer at dette eventuelt kunne vært løst ved at skolen slår fast hvor mange timer som medgår til nyinnlæring, og dermed også som eneøkter.

Av innsendt dokumentasjon den 28.01.2022 har vi mottatt ny mal for enkeltvedtak der det kommer frem hvordan spesialundervisningen skal organiseres, men vi har ikke mottatt enkeltvedtak fattet etter ny mal som viser en presisering organiseringen. Vi kan dermed ikke sannsynliggjøre at lovkravet er rettet.

Lovkravet vurderes som **ikke** oppfylt.

2.2.9 Vedtaket skal inneholde opplysninger om det er behov for personer med særskilt kompetanse til å gjennomføre spesialundervisningen

Vi undersøker at enkeltvedtakene inneholder opplysninger om hvilken kompetanse de som skal gjennomføre spesialundervisningen skal ha. Dersom det er behov for personer med særskilt kompetanse for å gjennomføre spesialundervisningen, må vedtaket inneholde informasjon om dette.

Vår undersøkelse og vurdering

Skolens ledelse har i intervju uttalt at det fremgår av enkeltvedtakene hvilken kompetanse den som skal gjennomføre spesialundervisningen skal ha. Hun har også sagt at det er enkeltvedtak hvor det er nevnt at det er behov for personer med særskilt kompetanse. Etter en gjennomgang av enkeltvedtakene er vårt inntrykk i samsvar med det skolens ledelse har uttalt. Samtlige av enkeltvedtakene sier noe om kompetansen til den som skal gjennomføre spesialundervisningen. Det finnes også eksempler på at særskilt kompetanse er nevnt der det har vært vurdert som et behov, herunder blant annet relasjonsbygging og godkjent spesialpedagog.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

2.2.10 Skolen skal begrunne vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen, ved å vise hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen

Vi undersøker at dersom enkeltvedtak ikke er i samsvar med tilrådommen i den sakkyndige vurderingen skal skolen vise hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen som gis, jf. opplæringsloven § 5-3 fjerde ledd. Det er med andre ord et særskilt krav til

begrunnelse i saker om spesialundervisning, i tilfeller hvor skolen fraviker tilrådingen i sakkyndig vurdering.

Vår undersøkelse og vurdering

En gjennomgang av enkeltvedtakene vi har mottatt viser at skolen i samtlige av disse sakene har tildelt eleven spesialundervisning slik tilrådet fra PP-tjenesten. Vi vurderer det som positivt at skolen anerkjenner PP-tjenesten sine vurderinger. Det finnes ikke eksempler på at skolen fatter vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen. På generelt grunnlag opplever vi enkeltvedtakene som velbegrunnede på de punkt skolen har vurdert at det er behov for å utdype ytterligere, og vi vurderer det som sannsynliggjort at skolen begrunner eventuelle vedtak som ikke samsvarer med tilrådingen fra PPT.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

2.2.11 Skolen skal ta stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialundervisning

Vi undersøker om skolen vurderer hva som er elevens beste når den tar stilling til hvilket omfang, innhold og organisering spesialundervisningen skal ha, og hvilken kompetanse de som skal gjennomføre opplæringen skal ha, jf. barnekonvensjonen artikkel 3. Elevens syn er svært viktig i vurderingen av hva som er til elevens beste. Det skal sterke hensyn til for at skolen kan sette elevens beste til side.

Vår undersøkelse og vurdering

Skolens ledelse har uttalt at enkeltvedtakene inneholder et punkt om barnets beste knyttet til spesialundervisning. Hennes inntrykk er at innholdet i dette punktet kanskje er litt generelt, og at det ikke gjøres en vekting av barnets beste opp mot eventuelle andre hensyn som gjør seg gjeldende.

En gjennomgang av enkeltvedtakene viser at de inneholder en henvisning til Grunnloven § 104, barnekonvensjonen artikkel 12 og forvaltningsloven § 17, og det vises til at barn og unge har en rett til å bli hørt i saker som vedrører dem, og barnets syn skal tillegges vekt i samsvar med barnets alder og modenhet. Videre fremkommer det av vedtaket at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn, jf. Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen art. 3.

Utover det som er nevnt over inneholder ikke vedtakene en redegjørelse for hva som er barnets beste i den enkelte sak. Det er dermed heller ikke gjort vurderinger knyttet til vektingen av barnets beste. Vi har heller ikke funnet holdepunkter for at skolen har hørt elevene om opplæringstilbudet. I vedtakene fremgår imidlertid foreldrenes syn på saken, slik vi også har nevnt i punkt 2.1.2. Manglende høring av elevene vil ofte føre til at skolen ikke har et tilstrekkelig grunnlag for å ta stilling til hva som er barnets beste når det fattes vedtak om spesialundervisning.

Kommunen har i revidert «*Mal for enkeltvedtak*» av 28.01.2022 sikret at elevens synspunkter på opplæringstilbudet fremkommer. Det er positivt, men å lytte til eleven er ikke et mål i seg selv, men et middel for å legge vekt på det barnet sier. Det må vurderes tydelig hva som er til barnets

beste. Det fremgår av ny mal at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn, men ikke at det skal vurderes og begrunnes hva som er til elevens beste når skolen tar stilling til hvilket omfang, innhold og organisering spesialundervisningen skal ha. Vi finner at skolen ikke tar stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialundervisning.

Lovkravet vurderes som **ikke** oppfylt.

2.1.12 Vedtaket skal inneholde informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til skolen

Vi undersøker om vedtakene om spesialundervisning som skolen treffer, oppfyller kravene til enkeltvedtak i forvaltningsloven. Vi har kontrollert om vedtakene oppfyller lovkravene i forvaltningsloven § 27 tredje ledd, det vil si at vedtakene inneholder informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til skolen.

Vår undersøkelse og vurdering

En gjennomgang av vedtakene viser at de inneholder informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til skolen.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

2.1.13 Vedtaket skal inneholde informasjon om retten til å se sakens dokumenter

Vi undersøker om vedtakene om spesialundervisning som skolen treffer, oppfyller kravene til enkeltvedtak i forvaltningsloven. Vi har kontrollert om vedtakene inneholder informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

Våre undersøkelse og vurdering

Det kommer frem av de innsendte enkeltvedtakene fra Nesseby oppvekstsenter, at de uten unntak inneholder informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

3 Planlegge spesialundervisningen

3.1 Rettslige krav

Skolen skal utarbeide en IOP snarest mulig for alle elever som har vedtak om spesialundervisning

Dere skal utarbeide en individuell opplæringsplan (IOP) som er innenfor rammene av vedtaket, jf. opplæringsloven §§ 5-1 og 5-5. Hvis vedtaket viser til den sakkyndige vurderingen, kan dere bygge på den sakkyndige vurderingen når dere lager IOP-en.

IOP-en skal bli utarbeidet så snart som mulig etter at enkeltvedtaket er fattet. Det kan være aktuelt å begynne arbeidet med IOP-en noe før, men planen kan ikke bli ferdigstilt før et vedtak om spesialundervisning er fattet.

Et vedtak om spesialundervisning gjelder fra skolestart eller fra det tidspunktet det er fattet, hvis ikke noe annet er angitt i vedtaket. Hensikten med en IOP er at den skal være et arbeidsverktøy som skal ivareta at elevene får spesialundervisning i tråd med vedtaket.

Hvor lang tid dere kan bruke på å utarbeide en IOP, avhenger av sakens omfang og kompleksitet. Kapasitetsmessige utfordringer som oppstår gjentatte ganger, eller som er av lengre varighet, vil ikke være en gyldig grunn til at det tar langt tid å utarbeide IOP-ene. Dersom vedtaket eksempelvis er fattet før sommerferien, skal IOP-en som hovedregel være utarbeidet slik at den er klar til skolestart.

IOP-en skal være i samsvar med vedtaket og vise hvordan spesialundervisningen skal være organisert, hvilket innhold den skal ha og angi eventuelle avvik og individuelle mål for elevene

Det er vedtaket som fastsetter rammene for spesialundervisningen. IOP-en skal være i samsvar med vedtaket og kan ikke inneholde nye eller andre rettigheter for eleven enn det som fremgår av vedtaket, jf. opplæringsloven §§ 5-1 og 5-5.

IOP-en skal beskrive hvordan dere skal organisere spesialundervisningen, og hvor mye tid eleven skal ha i klassen, i gruppe, som eneundervisning eller på en alternativ arena, jf. opplæringsloven § 5-5.

Det må gå tydelig frem av IOP-en hva det faglige innholdet i spesialundervisningen skal være, det vil si hvilke fag eller områder eleven skal få spesialundervisning i, jf. opplæringsloven § 5-5 første ledd. Avhengig av elevens behov slik det er beskrevet i vedtaket og sakkyndig vurdering, skal IOP-en angi for eksempel hvilken type opplæring eleven skal få, hensiktsmessige arbeidsmåter og pedagogisk metode og tilrettelagte læremidler. Eventuelle nødvendige tilpasninger av det fysiske miljøet rundt eleven skal også være beskrevet, dersom det er behov for det.

Dersom vedtaket har fastsatt avvik fra de ordinære læreplanene må IOP-en vise hvilke avvik skolen skal gjøre, og hvilke fag avvikene skal gjelde for, jf. opplæringsloven § 5-5 første ledd. IOP-en skal inneholde tydelige og realistiske mål for spesialundervisningen, jf. opplæringsloven § 5-5 første ledd. Dere må formulere egne mål hvis elevens opplæring skal avvike fra kompetansemålene i de ordinære læreplanene.

3.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

For elever som får spesialundervisning, skal det utarbeides individuell opplæringsplan, jf. opplæringsloven § 5-5. Arbeidet med IOP starter senest når skolen har fattet vedtak som gir eleven rett til spesialundervisning.

Vi har fått oversendt sakkyndige vurderinger, enkeltvedtak, IOP for 6 elever. Videre årsrapport for 3 elever og ukeplaner. Vi har i tillegg mottatt egenvurdering fra flere lærere i RefLex.

3.2.1 Skolen skal utarbeide IOP-er snarest mulig for alle elevene som har vedtak om spesialundervisning

Vi undersøker om alle elever som får spesialundervisning, har en individuell opplæringsplan, jf. opplæringsloven § 5-5. Statsforvalteren undersøker også om skolen etter å ha truffet vedtak om spesialundervisning snarest mulig utarbeider IOP for de aktuelle elevene.

Vår undersøkelse og vurdering

Vi har i oversendt dokumentasjon fra skolen ikke mottatt skolens rutinebeskrivelse med tilhørende årshjul eller sjekklister, hvor det fremkommer frister for arbeid med elevenes IOP.

I egenvurderingen i RefLex har alle lærerne svart ja på begge spørsmål tilknyttet dette temaet. Altså både spørsmålet om det alltid utarbeides IOP for elever som har vedtak om spesialundervisning og spørsmålet om dette gjøres så snart som mulig etter at vedtak er fattet.

I intervjuene var tilbakemeldingen fra lærerne at de var kjent med at det skal utarbeides IOP for alle elever med vedtak om spesialundervisning, og det er kontaktlærer som er ansvarlig for å skrive IOP-en i samarbeid med faglærerne. Ingen av de vi intervjuet var kjent med fristen for når en IOP skulle være ferdig, men de mente å ha fått beskjed om å ferdigstille IOP-ene innen høstferien. Det fremkom ikke i intervjuene at noen følger opp dersom IOP ikke foreligger innen denne fristen.

I de sakene om spesialundervisning som vi har fått oversendt, så har det vært utarbeidet IOP. De fire IOP-ene er datert 15.10.2020, 03.11.2021, 03.11.2021, 12.11.2021. To IOP-er er ikke datert. IOP-ene bygger på vedtakene datert 13.09.2021, 13.09.2021, 13.09.2021, 15.09.2021, 04.08.2020 og 04.08.2020. Til skolens orientering gjør vi oppmerksom på at dersom vedtak fattes før sommerferien, skal IOP-en som hovedregel være utarbeidet slik at den er klar til skolestart som nevnt under kapittel 3.1 rettslig krav.

Vi vurderer at skolen utarbeider IOP for alle elever som skal ha spesialundervisning. Vi finner imidlertid ikke at det er utarbeidet rutiner for dette. En rutinebeskrivelse med innhold på retningslinjer for når IOP-ene skal være ferdig. IOP-ene for to elever er ikke datert, for tre elever er IOP-en ferdigstilt to måneder etter vedtak om spesialundervisning.

I tilsvaret til foreløpig rapport kommer det frem i «*Årshjul virksomhetsleder*» og «*Årshjul utviklingsarbeid*» at IOP-ene skal ferdigstilles i oktober. Vi har imidlertid ikke mottatt retningslinjer/rutiner for spesialundervisning som tar hensyn til hvilken frist som er gjeldende når det fattes vedtak om spesialundervisning ellers i året. Vi kan dermed ikke vurdere at skolen utarbeider IOP «snarest mulig».

Lovkravet vurderes som **ikke** oppfylt.

3.2.2 IOP-ene skal inneholde en beskrivelse av hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen, og beskrivelsene av organiseringen skal være i samsvar med vedtakene

Vi undersøker om IOP-en inneholder informasjon knyttet til hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen, hvor mange timer eleven skal ha i klassen, gruppe, eneundervisning eller på alternativ arena.

Vår undersøkelse og vurdering

I egenvurderingen i RefLex har alle lærerne svart ja på spørsmålet om IOP-ene inneholder beskrivelse av hvordan skolen organiserer spesialundervisningen, og at disse viser hvor mye tid elevene skal ha i klassen, i gruppe, som eneundervisning eller på en alternativ arena.

I intervju sier de fleste elevene og foreldre at de ikke kjenner til hvordan spesialundervisningen skal gjennomføres, det vil si om eleven skal ha sin opplæring i klassen, på gruppe eller eneøkter med lærer.

En gjennomgang av IOP-ene viser at elevene har en IOP som viser at de skal ha et oppgitt antall timer spesialundervisning i klassen, gruppe eller med eneøkter for ny innlæring. IOP-ene inneholder imidlertid ikke informasjon om hvor mange av disse timer som skal gjennomføres i gruppe og hvor mange timer som skal gjennomføres i klassen eller som eneøkter. Det synes som om at det er lagt opp til en fleksibel praksis for hver enkelt elev. IOP-en er et dynamisk dokument, som kan endres underveis. Det vil si at dersom man har lagt opp til en form for organisering en periode, så kan dette endres dersom en endring er hensiktsmessig.

Vi vurderer at IOP-ene ikke inneholder tilstrekkelig informasjon om hvordan spesialundervisningen skal organiseres. Det er ikke tilstrekkelig at skolen oppgir et samlet antall timer spesialundervisning i klasse, mindre gruppe eller eneøkter for ny innlæring. IOP-en skal oppgi hvor mange av timene som skal gjennomføres i klassen og hvor mange timer i det enkelte fag som skal gjennomføres i gruppe og i eneøkter. Den skal også være tydelig på hvor spesialundervisningen skal gjennomføres – det vil si innenfor eller utenfor klassen.

Vi veileder på at det skal være enkelt for elever og foreldre å innhente informasjon om hvordan spesialundervisningen er tenkt gjennomført.

I oversendte dokumenter av 28.01.2022 har vi ikke mottatt IOP-er utarbeidet etter ny mal som inneholder informasjon om hvordan spesialundervisningen skal organiseres i form av hvor mye tid eller når elevene skal ha undervisning eksempelvis i klassen, i grupper eller som eneundervisning.

Lovkravet vurderes som **ikke** oppfylt.

3.2.3 IOP-ene skal inneholde en beskrivelse av hvilket innhold spesialundervisningen skal ha, og beskrivelsene skal være i samsvar med vedtakene

Vi undersøker om IOP-ene opplyser om hvilket innhold spesialundervisning skal ha, det vil si hvilke fag/områder elevene skal ha spesialundervisning i, samt hvilken type opplæring eleven skal ha, hvilke arbeidsmåter som skal brukes og om eleven skal ha særlige tilrettelegginger og eventuelle avvik fra kompetansemålene.

Vår undersøkelse og vurdering:

I egenvurderingen i RefLex har alle lærerne svart at IOP-ene gir en beskrivelse av hvilke fag eller områder elevene skal få spesialundervisning i. Det samme gjelder for spørsmålet om det faglige innholdet i IOP-ene er i samsvar med vedtakene. Alle har også svart at IOP-ene inneholder beskrivelse av hvilken type opplæring elevene skal få, hvilke arbeidsmåter som skal brukes og hvordan det skal legges til rette for elevene når det gjelder pedagogisk metode, læremidler og utstyr.

I intervju sier de ansatte at IOP-ene i stor grad utarbeides på bakgrunn av sakkyndig vurdering og skolens vedtak. De beskriver at innholdet i IOP-ene er målene i de ordinære lærerplanene, men at det innenfor dette må spesifiseres hva som skal være konkrete mål for eleven.

En gjennomgang av IOP-ene viser at de inneholder mål eleven skal arbeide mot, men kompetansemålene er ikke i samsvar med kompetansemålene som er skissert i sakkyndig vurdering og enkeltvedtak. Målene i IOP-ene er videre ikke konkretisert på en slik måte at de er brutt ned i konkrete målbare læringsmål. Eksempelvis er det nedfelt at en elev skal «*oppnå grunnleggende ferdigheter i skiving*». Dette konkrete målet er ikke etterprøvbart og sier lite om hvilke ferdigheter eleven skal beherske. En gjennomgang av IOP-ene viser at flere av disse inneholder slike mål.

I skolens tilsvaer på den foreløpige rapporten har vi mottatt ny mal for IOP der det kommer frem hvilke fag/områder eleven skal ha spesialundervisning i og hvilke arbeidsmåter som skal brukes. I malen kommer det imidlertid ikke frem om eleven skal ha særlig tilrettelegging eller eventuelle avvik fra kompetansemålene

Vi vurderer at det er positivt at kommunen utvikler maler som skal kvalitet sikre at elevene får oppfylt sine rettigheter, men finner det ikke sannsynliggjort at IOP-ene i tilstrekkelig grad inneholder beskrivelse av hvilket innhold spesialundervisningen skal ha.

Lovkravet vurderes **ikke** oppfylt

3.2.4 IOP-ene skal inneholde beskrivelser av avvik fra de ordinære læreplanene og hvilke mål elevene skal nå, og beskrivelsene skal være i tråd med vedtakene

Vi undersøker om IOP-ene inneholder klart definerte mål for opplæringen når elevens opplæring skal avvike fra kompetansemålene i de ordinære lærerplanene for sitt trinn.

Våre undersøkelser og vurderinger:

I egenvurderingen i RefLex har de fleste av lærerne svart at IOP-ene inneholder beskrivelse av hvilke avvik fra læreplaner og fag elevene skal ha. De aller fleste har også svart at det beskrives klart definerte mål for spesialundervisningen i IOP-ene når elevenes opplæring skal avvike fra kompetansemålene i læreplanene.

Har en elev avvik fra kompetansemål i læreplanen for sitt trinn, skal det formuleres tydelige, realistiske og relevante mål for spesialundervisningen. Relevante mål vil være helt avhengig av hva avvikene innebærer. Målene må være utformet slik at de viser hvilken kompetanse eleven skal opparbeide seg i fagene planen gjelder for. Målene i IOP-en kan også omhandle kompetanse som er relatert til den generelle læreplanen, og som ikke spesifikt

går på kompetansemål i fag. Det kan for eksempel dreie seg om holdninger eller sosial kompetanse. Det skal konkretiseres hva avvikene skal være i, og hva avvikene skal erstattes med som for eksempel konkretiserte kompetansemål fra lavere trinn.

Det er viktig at målene er konkrete og målbare. Når en elev har vedtak om helt eller delvis avvik fra læreplanverket, må det komme tydelig frem av elevens IOP hva avvikene innebærer, det vil si hvilke fag det skal gjøres helt eller delvis avvik fra og hvilke avvik det er behov for å gjøre.

Av dokumentasjonen ser vi at enkeltvedtaket ikke angir hvilke kompetansemål eleven skal nå. Vedtaket fastsetter avvik.³ I enkelte tilfeller fremkommer dette i IOP-en, men ingen av IOP-ene angir hvilke konkrete avvik som gjøres fra de ordinære læreplanene, og det foreligger heller ingen angivelse av hva kompetansemålene skal erstattes med.

Målene i IOP-ene må være utformet slik at de viser hvilken kompetanse eleven skal opparbeide seg i fagene planen gjelder for. Det skal konkretiseres hva avvikene skal være i, og hva avvikene skal erstattes med, som for eksempel konkretiserte kompetansemål fra lavere trinn.

Etter gjennomgang av kommunens innsendte dokumenter av 28.01.2022 finner vi det ikke sannsynliggjort at IOP-ene har klart definerte mål for opplæringen når elevens opplæring skal avvike fra kompetansemålene i de ordinære lærerplanene.

Lovkravet vurderes som **ikke** oppfylt.

4 Gjennomføre og følge opp spesialundervisningen

4.1 Rettslige krav

Skolen skal gjennomføre spesialundervisningen i samsvar med vedtaket og IOP-en.

Spesialundervisningen skal bli satt i gang fra vedtaksdato eller fra den datoen vedtaket bestemmer, jf. opplæringsloven § 5-1.

Organiseringen, innholdet og omfanget av spesialundervisningen, skal være slik det er angitt i vedtaket, jf. opplæringsloven §§ 5-1 og 5-5. Spesialundervisningstimer som har falt bort av andre grunner enn elevens eget fravær skal erstattes så langt det er pedagogisk forsvarlig, jf. opplæringsloven §§ 5-1 og 5-5. Elever med spesialundervisning skal ha det samme totale timetallet som andre elever, med mindre vedtakene sier noe annet, jf. opplæringsloven § 5-1. Dere kan ikke endre organiseringen av, innholdet i eller omfanget av spesialundervisningen, uten at det foreligger et nytt vedtak og en ny IOP.

De som gjennomfører spesialundervisningen, må ha den kompetansen som loven eller vedtakene krever. Dersom assistenter eller andre ufaglærte skal bidra i gjennomføringen av

³ <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/sarskilte-behov/spesialundervisning/Spesialundervisning/Fase-4/7.2/>

spesialundervisningen, må de få nødvendig veiledning av en lærer som oppfyller kravene til kompetanse i faget, jf. opplæringsloven § 10-11.

Spesialundervisningen skal bli gjennomført slik at elevens beste blir ivaretatt, jf. barnekonvensjonen artikkel 3. Eleven må få tilpasset og tilstrekkelig informasjon, og anledning til å uttale seg, jf. barnekonvensjonen artikkel 12. Dere må vektlegge elevens synspunkter i samsvar med alder og modenhet.

Hvis perioden for den sakkyndige vurderingen er utløpt eller dere vurderer at elevens behov for spesialundervisning er endret, skal dere be om en ny sakkyndig vurdering fra PPT, jf. opplæringsloven § 5-3 første ledd.

Rektor må bestemme hvordan lærerne skal samordne spesialundervisningen med den ordinære opplæringen i klassen og følge opp at dette skjer i praksis, jf. opplæringsloven §§ 5-1, 5-5 og 9-1. Tilsvarende må rektor bestemme hvordan dere tilpasser opplæringen underveis slik at den samlet dekker målene i IOP-en og følge opp at dere alltid gjør dette, jf. opplæringsloven §§ 5-1 og 5-5.

Skolen skal utarbeide en årsrapport for alle elever som får spesialundervisning.

Dere skal hvert år utarbeide en skriftlig rapport for alle elever som får spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-5. Rapporten skal ta utgangspunkt i elevens IOP og vise hvilken opplæring eleven har fått. Dere skal vurdere utviklingen til eleven ut fra målene i IOP-en, enten eleven har hatt egne mål eller har hatt opplæring i målene i den ordinære læreplanen.

Dere skal snakke med eleven om hva som skal være innholdet i årsrapporten, jf. barnekonvensjonen artikkel 12. Dere må tilrettelegge samtalen slik at eleven ikke opplever samtalen som en byrde, og får mulighet til å uttrykke sitt syn.

Skolen skal sende årsrapporten til elever over 15 år, til foreldrene til elever under 18 år og til kommunen.

4.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

4.2.1 Skolen skal igangsette spesialundervisning så snart som mulig

Vi undersøker om spesialundervisningen igangsettes snarest mulig når skolen har truffet vedtak om spesialundervisning, og utarbeidet en IOP for de aktuelle elevene. Vedtaket gjelder fra datoen de er fattet og elevene har rett på spesialundervisning fra dette tidspunktet. Det må imidlertid regnes med noe tidsbruk for å operasjonalisere vedtakets rettigheter i en IOP, slik at skolen har en konkret plan for å iverksette spesialundervisningen. Hvor lang tid som trengs til dette arbeidet vil variere ut fra den enkelte elevs behov om omfanget av det vedtatte tilbudet, men det ligger i dette at skolen skal iverksette spesialundervisning så raskt som det lar seg gjøre.

Vår undersøkelse og vurdering:

Vi har mottatt seks vedtak med tilhørende IOP-er. Vedtakene er datert i august eller september måned. To av vedtakene er datert forrige skoleår, men disse gjelder for to år. To av IOP-ene er ikke datert. De øvrige er datert i november eller oktober.

I RefLex har de fleste av lærerne svart ja på spørsmålet om spesialundervisningen settes i gang fra vedtaksdato eller fra den datoen vedtaket bestemmer.

I intervju sier både ansatte og foresatte at spesialundervisningen vanligvis kommer raskt i gang om høsten. Dette gjelder særlig for elever som har hatt vedtak tidligere skoleår slik at skolen er kjent med elevens behov. For elever der nye behov avdekkes, kan det gå litt lengre tid, men respondentene er samstemte i at spesialundervisningen kommer i gang så fort som mulig. På spørsmål om dette følges opp av rektor eller andre, svarer informantene nei.

Av den skriftlige dokumentasjonen som inngår i tilsynet, ser vi at det går 2-3 måneder fra vedtaket foreligger til IOP-en er ferdigstilt. At det går noe tid før vedtaket er operasjonalisert og konkretisert gjennom en IOP, er ikke uvanlig, og elevens individuelle behov kan også føre til lengre saksbehandlingstid hos skolen. Statsforvalteren vurderer imidlertid at det ser ut til å gå uforholdsmessig lang tid mellom vedtak og ferdigstilling av IOP ved skolen, slik vi også har gjort rede for under pkt. 3.2.1 i denne rapporten.

Informantene opplyser at spesialundervisningen kommer raskt i gang om høsten for elever med vedtak. Skolen har imidlertid ikke nedfelte rutiner eller en felles fremgangsmåte for dette arbeidet, og arbeidet følges heller ikke opp fra skolens ledelse. Det vil derfor være opp til den enkelte lærer å sette i gang arbeidet. Vi vurderer ut fra dette at uten en IOP og uten oppfølging, vil det være personavhengig hvilken opplæring som gis før IOP-en foreligger.

I ny dokumentasjon av 28.01.2022 har vi ikke mottatt rutiner som opplyser om når spesialundervisningen starter etter at vedtaket er fattet. Vi kan derfor ikke konkludere med at skolen igangsetter spesialundervisning så snart som mulig.

Lovkravet vurderes **ikke** oppfylt.

4.2.2 Skolen skal gi spesialundervisningen med en organisering og et innhold som er i samsvar med vedtakene

Vi undersøker om det faglige innholdet, organiseringen og timetallet i spesialundervisningen, er slik det er angitt i skolens vedtak og i IOP-en, jf. opplæringsloven §§ 5-1 og 5-5.

Vår undersøkelse og vurdering:

I egenvurderingen i RefLex har samtlige spurte svart at skolen organiserer spesialundervisningen i samsvar med vedtakene og spesialundervisningen som gis har et faglig innhold som er i samsvar med vedtakene.

Den skriftlige dokumentasjonen viser sammenheng mellom vedtak og IOP-er; IOP-ene omtaler kompetansemål hentet fra læreplaner på riktig nivå. IOP-ene omtaler imidlertid i liten grad mer konkret hvilket *innhold* opplæringa skal ha. Dette krever en operasjonalisering av kompetansemålene, jf. Veilederen spesialundervisning kap. 8.1, slik at både eleven, foreldre og de som skal gjennomføre opplæringa konkret vet hva innholdet i opplæringa skal være. IOP-ene er utarbeidet i ulike maler og på ulike måter.

Periodeplanene vi har mottatt gjelder i hovedsak for klassen elevene tilhører. Vi har ikke mottatt periodeplaner som er utarbeidet for enkeltelevener som inngår i tilsynet, med ett unntak. Heller ikke her finner vi konkretisering eller operasjonalisering av mål.

Når det gjelder organisering, angir vedtakene i liten grad presist hvordan spesialundervisningen skal organiseres når det kommer til bruk av eneundervisning, undervisning i mindre gruppe og hva som skal skje innenfor klassens ramme. Vi viser til redegjørelsen vår under punkt 2.2.8 i denne rapporten.

I intervju sier lærerne at de lager IOP ut fra vedtak og sakkyndig vurdering, og tar utgangspunkt i IOP-en når de planlegger undervisninga. Foresatte sier i intervju at deres inntrykk er at undervisninga som gis, er i samsvar med IOP-en og vedtakene. Rektor sier at lærerne må sørge for at elevens plan samsvarer med IOP-en, og at hennes inntrykk er at dette praktiseres ved skolen. Rektor har imidlertid ikke noe system for oppfølging på tidspunktet for tilsynet.

Statsforvalteren vurderer at den skriftlige dokumentasjonen ikke sannsynliggjør at spesialundervisninga gis med et innhold som er i samsvar med vedtakene. Skolen har heller ikke en innarbeidet felles praksis for hvordan IOP-er utarbeides.

I vår vurdering legger vi vekt på at skolen ikke synes å ha en felles innarbeidet måte å lage IOP-er, heller ingen rutinebeskrivelse. Det kan synes som at det dermed er personavhengig hvordan praksis blir. Skolen har heller ikke et system for oppfølging av arbeidet. Vi vurderer det dermed ikke sannsynliggjort at lovkravet er oppfylt på dette punktet.

Ved organisering av opplæring skal prinsippet om at opplæringen skal være inkluderende, ivareta elevens behov for sosial tilhørighet og stabilitet ligge til grunn. Samtidig må organiseringen ta hensyn til elevens forutsetninger og behov. Enkeltvedtaket skal si hvordan elevens opplæring skal organiseres for at eleven skal ha et forsvarlig utbytte av opplæringa. Dersom det er behov for ene-undervisning må begrunnelsen for dette komme frem tydelig i enkeltvedtaket.

I enkeltvedtakene som inngår i tilsynet, med ett unntak, er det ikke angitt hvor stor del av opplæringa som skal skje i liten gruppe eller som eneundervisning, ut over at eleven skal tas ut av klassen når de skal introduseres for eller ha innlæring av nytt fagstoff. I IOP-ene fremgår det samme. Det er dermed opp til den enkelte lærers faglige skjønn å vurdere hvilken organisering som skal benyttes fra time til time. Skolen har heller ingen overordnet skriftlig rutine som beskriver dette, eller et overordnet system for å etablere en felles praksis ved skolen, som kunne ivaretatt manglende skriftlighet.

Vi vurderer at det oppstår en følgefeil i skolens praksis når enkeltvedtaket ikke tydelig fastsetter og begrunner organiseringen av spesialundervisningen. Da blir heller ikke IOP-en tydelig nok på dette punktet, og praksisen blir opp til den enkelte lærer. Dette er ikke tilstrekkelig til å oppfylle kravene i regelverket.

Vi har i kommunens tilsvarende av 28.01.2022 på foreløpig rapport ikke mottatt dokumentasjon som sannsynliggjør at lovkravet er oppfylt.

Lovkravet vurderes **ikke** oppfylt.

4.2.3 Skolen skal gi spesialundervisning i det omfanget som er fastsatt i vedtakene

Vi undersøker om skolen gjennomfører opplæringen til eleven slik at eleven får den spesialundervisningen han eller hun har krav på. Vedtak om spesialundervisning gir eleven en individuell rett til ekstra ressurs. Det kan være mange årsaker til at den individuelt tildelte ressursen som eleven har krav på, og den ressursen som eleven faktisk får tildelt, ikke samsvarer. Det er viktig at skolens praksis samsvarer med vedtaket. Dersom eleven mister timer, skal dette tas igjen, så langt det er pedagogisk forsvarlig

Våre undersøkelse og vurdering:

I egenvurderingen i RefLex har alle opplyst at skolen gir spesialundervisningen med det timetallet som fremgår av vedtakene. På spørsmålet om spesialundervisningstimer som faller bort av andre grunner enn elevenes eget fravær erstattes, har alle informantene svart nei. Det er ikke alltid det blir satt inn vikar ved fravær, og skolen har ikke en rutine for å registrere timer som eventuelt ikke blir gjennomført. Dette bekrefter både ansatte og rektor i intervju.

I intervju beskriver lærerne en praksis med fokus på at elever med behov for spesialundervisning blir ivarettatt på en god måte ved fravær, og at det kanskje oftere går ut over de andre elevene når det ikke er mulig å finne vikar. Som en sier det: «*Vi organiserer sånn at de får sitt.*» En annen sier: «*Det er kanskje heller de andre jeg kan ha litt dårlig samvittighet for.*»

Nesseby oppvekstsenter har små klasser og relativt høy voksenteitet sammenlignet med landsgjennomsnittet. En betydelig del av spesialundervisningen foregår innenfor klassens ramme (Kilde: GSI-registrering 2020-21).

Etter gjennomgang av ny dokumentasjon av 28.01.2022 anser vi det ikke som usannsynlig at spesialundervisningen gjennomføres etter vedtakene, selv ved lærerfravær, men med bakgrunn i at skolen ikke har et system for å sikre at dette skjer i alle tilfeller, kan vi ikke konkludere med at regelverket oppfylles på dette punktet.

Lovkravet vurderes **ikke** oppfylt.

4.2.4 Skolen skal gi elever med spesialundervisning det samme totale timetallet som andre elever, med mindre vedtakene sier noe annet

Vi undersøker om elever med spesialundervisning får det samme timetallet som andre elever per fag, jf. opplæringsloven § 5-1. Det gjelder både fag der eleven får spesialundervisning, og fag der eleven får ordinær opplæring.

Våre undersøkelse og vurdering:

I RefLex har samtlige lærere svart ja på spørsmålet om elever med spesialundervisning får det samme totale timetallet som andre elever, med mindre vedtakene sier noe annet.

Ingen av vedtakene som inngår i tilsynet, angir at eleven skal ha et annet timetall enn de andre elevene.

Av intervju med elever og foresatte går det frem at elevene er på skolen i samme tidsrom som de andre elevene. Dette bekrefter også lærere, andre ansatte og rektor.

Statsforvalteren vurderer på bakgrunn av samlet dokumentasjon at elever med spesialundervisning har samme antall årstimer som de andre elevene.

Lovkravet vurderes oppfylt.

4.2.5 De som gir spesialundervisning, skal ha den kompetansen som loven eller vedtakene krever

Vi undersøker om de som gjennomfører spesialundervisningen, oppfyller kravet til kompetanse som følger av skolens vedtak eller den sakkyndige vurderingen som er lagt til grunn for vedtaket.

Vår undersøkelse og vurdering

I egenvurderingen i RefLex har alle lærerne svart ja på spørsmålet om de som gir spesialundervisningen har den kompetansen som loven eller vedtakene krever.

Av den skriftlige dokumentasjonen fremgår det hovedsakelig ingen krav til kompetanse utover godkjent pedagogisk utdanning. Et unntak er vedtak som sier at 190 årstimer skal gis av pedagog med utdanning innen spesialundervisning. I intervju ble det bekreftet både av rektor, lærer og av foresatte at dette gjennomføres i praksis.

Statsforvalteren vurderer det slik at de som gir spesialundervisning, har kompetansen som vedtakene krever.

Vi ser imidlertid at i en av de sakkyndige vurderingene har PP-tjenesten i sin anbefaling anført at god kjennskap til eleven kan kompensere for kravet om utdanning, i dette tilfellet godkjent lærerutdanning og undervisningskompetanse i samisk/norsk. Vedtaket er i tråd med sakkyndig vurdering. Statsforvalteren vil presisere at sakkyndig vurdering her ikke er i tråd med lovverket, og at skolen er bundet av opplæringsloven når det gjelder spørsmål krav til kompetanse selv om sakkyndig vurdering gir en slik anbefaling. Tilsetting av personell som ikke fyller kompetansekravene, reguleres av §§ 10-6 og 10-6a i opplæringsloven.

Statsforvalteren vurderer den samlede dokumentasjonen slik at spesialundervisningen på Nesseby oppvekstsenter gis av personell som har den kompetansen vedtakene krever, og at opplæringa også i hovedsak gjennomføres av personell med godkjent pedagogisk utdanning.

Lovkravet vurderes oppfylt.

4.2.6 Skolen skal sørge for at assistenter og andre ansatte som bidrar i gjennomføringen av spesialundervisning, får nødvendig veiledning av kompetente lærere

Assisterter og andre ansatte som bidrar i gjennomføringen av spesialundervisningen skal ha nødvendig veiledning av en lærer som oppfyller kompetansekravene i opplæringsloven.

Vår undersøkelse og vurdering

I egenvurderingen i RefLex har alle lærerne svart ja på spørsmålet om skolen sørger for at assistenter og andre ansatte som bidrar i gjennomføringen av spesialundervisningen får nødvendig veiledning av en lærer som oppfyller kompetansekravene i opplæringsloven.

I intervju opplyser lærerne at de forsøker å veilede, men at det ikke er avsatt tid eller finnes en rutinebeskrivelse for hvordan det skal gjøres. Assistentene opplyser at de veiledes i veldig variert grad. Deres inntrykk er at veiledningen ikke er satt i system, og det er for liten tid til veiledning.

Vi vurderer at den samlede dokumentasjonen i tilsynet og tilsvaret på den foreløpige tilsynsrapporten viser at skolen ikke har etablert en systematikk for veiledning av assistenter og andre ansatte. Veiledningen som gis synes å være basert på enkeltlærernes disponering av egen tid ettersom det ikke er fastsatt tid for veiledning. Det er skolen som i det enkelte tilfellet vurderer hva som er nødvendig veiledning, men det er rektor som har ansvar for at det skjer på en forsvarlig måte. En organisering som overlater ansvaret for å vurdere hvilken veiledning som trengs og hvilket omfang, i tillegg til å overføre denne oppgaven til lærerne, uten at det følges opp, er ikke i tråd med kravene i regelverket. Vi informerer om at dersom assistenter og andre ansatte skal bidra i gjennomføringen av spesialundervisning, må de få nødvendig veiledning av en lærer som oppfyller kravene til kompetanse i faget.

Lovkravet vurderes som **ikke** oppfylt

4.2.7 Skolen skal gjennomføre spesialundervisningen slik at barnets beste er ivaretatt

Vi undersøker om spesialundervisningen gjennomføres på en slik måte at barnets beste, for hver enkelt elev blir ivaretatt, jf. FNs barnekonvensjon artikkel 3. For å oppnå dette må barnet høres om sitt syn på gjennomføringen, jf. barnekonvensjonen artikkel 12.

Vår undersøkelse og vurdering

I egenvurderingen i RefLex har halvparten av lærerne svart nei på spørsmålet om skolen lar eleven få uttale seg om gjennomføringen av spesialundervisningen. På spørsmålet om spesialundervisningen gjennomføres slik at elevenes beste er ivaretatt, har samtlige av lærerne svart ja.

I intervju fremkom det at lærerne hører elevene underveis, og lærerne vurderer at de ivaretar hensynet til barnets beste når det gjelder planlegging og gjennomføring av spesialundervisning, men at skolen mangler rutiner for oppfølging av elevmedvirkning. Lærerne informerte videre om at de tar hensyn til elevenes ønsker om innhold og gjennomføring av spesialundervisningen i løpet av skoleåret, men involverer ikke elevene i arbeidet med å utarbeide IOP eller evaluering av denne.

Vi har ikke mottatt rutiner for oppfølging av samtaler med elever som vi oppfatter er gjeldende for alle elever ved skolen. Rutiner der rektor sikrer at opplæringen planlegges og tilpasses underveis sammen med elev, slik at den samlet sett dekker de individuelle opplæringsmålene. Skolen skal ivareta elevens rett til medvirkning, og har plikt til å ta hensyn til elevens beste i alle handlinger og avgjørelser som angår eleven. Det er en forutsetning for å ivareta eleven at eleven blir hørt.

Når elevenes syn ikke innhentes i tilstrekkelig grad, kan vi ikke sannsynliggjøre at skolen har et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere hva som er best for elevene i de enkelte tilfellene. Med bakgrunn i dette konkluderer vi med at spesialundervisningen ikke blir gjennomført til elevens

beste. Dette til tross for at vi har møtt lærere som helt klart har elevens beste i fokus når de gjennomfører opplæringen.

I kommunens redegjørelse av 28.01.2022 fremkommer det ikke ny dokumentasjon som kan sannsynliggjøre at skolen har en praksis som gjør at barnets beste blir ivaretatt.

Lovkravet vurderes **ikke** oppfylt.

4.2.8 Skolen skal be PPT om nye sakkyndige vurderinger dersom elevenes behov endrer seg

Vi undersøker om skolen ber PPT om å utarbeide ny sakkyndig vurdering dersom elevens behov endrer seg. Det følger av loven at dersom behovene til elever endrer seg, skal de på ny henvises til PPT, jf. opplæringsloven §§ 5-3 og 5-5 annet ledd.

Vår undersøkelse og vurdering

I egenvurderingen i RefLex har samtlige lærere svart ja på spørsmålet om skolen ber PP-tjenesten om nye vurderinger dersom elevenes behov endrer seg.

I intervju ble det uttalt fra lærerne at skolen ikke har etablert rutiner for å henvise elevene til PP-tjenesten på nytt ved endrede behov, men at de har en praksis på å henvise elever på nytt til PP-tjenesten ved behov.

Vi kan ikke på bakgrunn av ny dokumentasjon av 28.01.2022 sannsynliggjøre at skolen har en praksis eller rutiner for å be PP-tjenesten om ny utredning når elevens behov er endret. Vi vil bemerke at kravet om å be PP-tjenesten om å utarbeide ny sakkyndig vurdering ikke er avgrenset til å gjelde kun for nytt skoleår, men er en løpende plikt også for inneværende skoleår.

Lovkravet vurderes som **ikke** oppfylt.

4.2.9 Rektor skal sikre at gjennomføringen av elevenes spesialundervisning er samordnet med den ordinære opplæringen

Vi undersøker om eleven får både ordinær opplæring sammen med klassen og spesialundervisning, opplæringen må være samordnet for at elevens utbytte skal bli forsvarlig, jf. opplæringsloven §§ 5-1 og 5-3. Kravet til samordning gjelder både innholdet i og gjennomføringen av spesialundervisningen.

Når elever får både ordinær opplæring sammen med klassen og spesialundervisning, må opplæringen være samordnet for at elevens utbytte av opplæringa skal være forsvarlig. Rektor skal sørge for at dette skjer. Dette inkluderer at rektor må gjøre det tydelig for lærerne hvem som har ansvaret for samordningen og i tillegg følge opp at det skjer i praksis, for eksempel ved å gjøre en skriftlig rutine kjent eller ha samtaler med de ansatte om dette.

Vår undersøkelse og vurdering

I egenvurderingen i RefLex har de fleste av lærerne svart nei på spørsmålet om rektor har bestemt hvordan lærerne skal samordne gjennomføringen av spesialundervisning med den ordinære opplæringen. På spørsmål om rektor følger opp at lærerne samordner spesialundervisningen med den ordinære opplæringen i praksis har alle svart ja.

I intervju ble det fortalt at det ikke eksisterer overordnede rutiner om at spesialundervisningen skal samordnes med den ordinære opplæringen, men at kontaktlæreren og den som skal gjennomføre spesialundervisningen samordner spesialundervisningen og den ordinære opplæringen. Det ble også uttalt at lærerne opplever det som deres oppgave å samordne, men at det ikke er noen som sikrer dette og heller ingen som etterspør om det er gjort. Det er også opplyst at mange av vedtakene gir lærerne stor pedagogisk frihet til å velge organisering som tolærersystem i klassen eller i mindre gruppe, og på den måten sikre at elevene kan være med å påvirke hvilke emner og perioder de helst vil jobbe i eller utenfor klasserommet.

Vårt inntrykk er at det ikke er innarbeidet en rutine på skolen for å samordne spesialundervisning med den ordinære opplæringen for den enkelte elevs klasse. Vurderingen vår baserer vi på lærernes uttalelser om at det er opp til den enkelte læreren å få til dette og at det ikke innhentes informasjon om hvordan arbeidet utføres. Vi har heller ikke sett at det eksisterer en instruks til lærerne om at det skal gjøres.

Etter vår vurdering av dokumentene i tilsynet er det ikke sannsynliggjort at skole har noen fast praksis for å følge opp hvordan samordningen fungerer.

Lovkravet vurderes **ikke** oppfylt.

4.2.10 Rektor skal sikre at spesialundervisningen og den ordinære opplæringen samlet dekker opplæringen i kompetansemålene

Vi undersøker om skolen planlegger og tilpasser opplæringen underveis, slik at den samlet dekker de individuelle opplæringsmålene i IOP-en, jf. opplæringsloven §§ 5-1 og 5-5.

Vår undersøkelse og vurdering

I egenvurderingen i RefLex har de fleste av lærerne svart at rektor ikke har bestemt hvordan lærerne skal tilpasse opplæringen underveis, slik at opplæringen samlet dekket målene i IOP-ene. Samtlige av de spurt har svart at rektor følger opp at lærerne tilpasser opplæringen fortløpende slik at den samlet dekker målene i IOP-ene.

I intervju fortalte de ansatte at de ikke er kjent med at skolen har et system for å sikre at opplæringen eleven får samlet dekker opplæringen i kompetansemålene. Det ble også uttalt at det ikke er en systematikk i at elevenes mål i IOP-en gjennomgås. De har ikke opplevd at dette har vært etterspurt fra skoleledelsen sin side.

Vi vurderer at skolen ikke har etablert et system for oppfølging slik at det sikrer at elevene får en opplæring som samlet dekker målene i IOP. Ved vurderingen har vi lagt vekt på lærernes uttalelser om at dette ikke er satt i system ved skolen. Det er ingen av de spurte som opplyser at det er lagt opp til samarbeidstid mellom den som gjennomfører spesialundervisningen og lærer for den ordinære opplæringen for å vurdere om opplæringen dekker kompetansemålene og

eventuelle endringer som må gjøres for å sikre det. Vi kan heller ikke se at det er en oppfølging fra skolens ledelse om de sjekker ut at lærerne gjør dette.

Vi har i kommunens tilsvare på foreløpig rapport ikke mottatt ny dokumentasjon som kan sannsynliggjøre iverksettelse av nye rutiner for oppfølging av spesialundervisning, og finner derfor ikke at skolen har en fast praksis for å sikre at spesialundervisningen og den ordinære opplæringen samlet dekker kompetansemålene.

Lovkravet vurderes som **ikke** oppfylt.

4.2.11 Skolen skal utarbeide en årsrapport for elever som får spesialundervisning

Vi undersøker at skolen årlig lager en oversikt over elevens opplæring og en vurdering av elevens utvikling sett hen til målene i IOP, jf. opplæringsloven § 5-5 tredje ledd. Årsrapporten skal gi en oversikt over opplæringen eleven har fått og en vurdering av elevens utvikling.

Vår undersøkelse og vurdering

I egenvurderingen i RefLex har samtlige av lærerne opplyst at skolen utarbeider årsrapport hvert år for alle elever om har vedtak om spesialundervisning. Enkelte lærere har svart bekreftende på at årsrapporten gir en oversikt over opplæringen eleven har fått og en vurdering av elevens utvikling knyttet til målene i IOP-en. Andre lærere opplyser at skolen ikke snakker med elevene om hva som skal være innholdet i årsrapporten, både når det gjelder hvilken opplæring elevene har fått og vurderingen av elevenes utvikling ut fra målene i IOP-ene. Alle lærerne har svart at de vektlegger elevenes synspunkter i samsvar med elevenes alder og modenhet.

Basert på en gjennomgang av dokumentasjon i saken, herunder de tre årsrapportene vi har mottatt, vurderer vi at skolen ikke har etablerte rutiner for at årsrapporter utarbeides. De årsrapportene vi har mottatt gir ikke en oversikt over opplæringen og angir en vurdering av elevenes utvikling ut fra målene i IOP. Basert på de ansatte egenvurderinger i RefLex og uttalelser i intervju legger vi til grunn at skolen ikke rutinemessig hører elevene i forbindelse med utarbeidelse av årsrapporter. Vi har heller ikke sett spor av at årsrapportene inneholder elevens stemme. De gir dermed ikke uttrykk for elevens syn på hvordan opplæringen har fungert.

Vi vurderer at det er avgjørende at elevens syn innhentes når årsrapporten skal skrives, og elevens syn må komme frem i rapporten. Vi vurderer derfor at det foreligger brudd på plikten til å høre elevene, jf. FNs barnekonvensjon artikkel 12 og forvaltningsloven § 17.

Vi har i kommunens tilsvare av 28.01.2022 på foreløpig rapport ikke mottatt dokumentasjon som sannsynliggjør at lovkravet er oppfylt.

Lovkravet vurderes som **ikke** oppfylt.

4.2.12 Skolen skal sende årsrapportene til elever over 15 år, foreldrene og kommunen

Vi undersøker om skolen sender årsrapporten til elever over 15 år, foreldrene og kommunen.

Vår undersøkelse og vurdering

Nesseby oppvekstsenter er en barne- og ungdomsskole med elever både under og over 15 år.

Gjennom egenvurderingen i RefLex og intervju kom det frem at skolen ikke har en praksis som er kjent for alle lærere ved skolen på å sende årsrapporten til elever over 15 år, foreldre og kommunen.

Etter gjennomgang av kommunens innsendte dokumentasjon av 28.01.2022 kan vi ikke sannsynliggjøre at det er utarbeidet rutiner som sannsynliggjør at lovkravet er oppfylt.

Lovkravet vurderes som **ikke** oppfylt.

5 Våre reaksjoner

5.1 Pålegg om retting

I kapitlene ovenfor har vi konstatert at dere ikke oppfyller regelverket på alle områder. Det er kommunen som er ansvarlig for at skolen blir drevet i samsvar med regelverket, jf. opplæringsloven § 13-10. Vi pålegger dere å rette opp følgende, jf. kommuneloven § 30-4:

Fatte vedtak om spesialundervisning

Unjárgga gielda/ Nesseby kommune må sørge for at Unjárgga Oahppogáldu /Nesseby oppvekstsenter fatter vedtak som oppfyller retten til spesialundervisning, jf. opplæringsloven §§ 5-1, 5-3 og 5-4.

I den forbindelse må kommunen se til at skolen:

- a) innhenter samtykke fra foreldre til elever under 15 år, før skolen fatter vedtak om spesialundervisning.
- b) gir elevene og foreldre en mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen, før skolen fatter enkeltvedtak.
- c) sørger for at saken er tilstrekkelig opplyst før det fattes vedtak om spesialundervisning
- d) fatter enkeltvedtak som inneholder opplysninger om hvilket innhold spesialundervisningen skal ha.
- e) fatter enkeltvedtak som inneholder opplysninger om hvordan skolen organiserer spesialundervisningen.
- f) tar stilling til hva som er barnets beste når det fattes vedtak om spesialundervisning

Planlegge spesialundervisningen

Unjárgga gielda/ Nesseby kommune må sørge for at Unjárgga Oahppogáldu/ Nesseby oppvekstsenter planlegger spesialundervisningen, jf. opplæringsloven §§ 5-1 og 5-5, og Barnekonvensjonens artikkel 12.

I den forbindelse må kommunen se til at skolen:

- a) utarbeider IOP-er snarest mulig for alle elever som har vedtak om spesialundervisning.
- b) utarbeider IOP-er med et innhold som beskriver hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen, og beskrivelsen av organiseringen må samsvare med vedtaket

- c) utarbeider IOP-er hvor det kommer frem hvilket innhold spesialundervisningen skal ha, og beskrivelsen av innholdet må samsvare med vedtaket
- d) utarbeider IOP-er som inneholder beskrivelse av avvik fra de ordinære læreplanene og hvilke mål elevene skal nå, og beskrivelsen må samsvare med vedtaket.

Gjennomføre og følge opp spesialundervisningen

Unjárgga gielda/ Nesseby kommune må sørge for at Unjárgga Oahppogáldu /Nesseby oppvekstsenter gjennomfører og følger opp spesialundervisningen, jf. opplæringsloven §§ 5-1, 5-5 og 10-2, og Barnekonvensjonens artikkel 12.

I den forbindelse må kommunen se til at skolen:

- a) igangsetter spesialundervisningen så snart som mulig.
- b) gir spesialundervisning med organisering og innhold som er i samsvar med vedtaket.
- c) gir elevene det antall timer med spesialundervisning som kommer frem av vedtaket.
- d) gir assistenter og andre ufaglærte nødvendig veiledning.
- e) sørge for at spesialundervisningen gjennomføres slik at barnets beste blir ivaretatt.
- f) sørge for at skolen sender henvisning til PPT dersom elevens behov endrer seg
- g) sørger for at spesialundervisningen er samordnet med den ordinære undervisningen.
- h) sørger for at opplæringen samlet dekker målene i IOP-en.
- i) sørge for at det årlig utarbeides en årsrapport for elever som får spesialundervisning som
 - gir en oversikt over den pedagogiske opplæringen eleven har fått
 - vurderer utviklingen til eleven ut fra målene i IOP-en
- j) sørge for at årsrapportene sendes til elever over 15 år, foreldre og kommunen.

5.2 Oppfølging av påleggene

Dere skal iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket umiddelbart. Når påleggene er rettet, skal dere erklære at retting er gjennomført og redegjøre for hvordan dere har rettet.

Når dere skal redegjøre for hvordan lovbruddene er rettet, ber vi om at dere tar utgangspunkt i teksten i varselet om pålegget. Det vil si dere viser til de enkelte påleggene og at eventuelle tiltak, rutiner og endringer som er iverksatt knyttet til hvert enkelt korreksjonspunkt til påleggene.

Frist for innsending er 02.05.2022. Vi vil ikke avslutte tilsynet før dere gjennom erklæringen og redegjørelsen har vist at påleggene er rettet.

6 Dere har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Dere kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis dere klager, må dere gjøre det innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til dere, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Dere sender klagen til oss. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med dere, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

I forvaltningsloven § 32 kan dere se hvordan dere skal utforme klagen.

Dere kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningsloven § 42.

Dere er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Dere har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Elin Flatråker Johansen

Marius Gulsrud

Christina Zahl

Tilsynsleder

Tilsynsmedarbeider

Tilsynsmedarbeider

Liste over dokumentasjon

- Nesseby oppvekstsenter sin egenvurdering i RefLex
- Enkeltvedtak, sakkyndig vurdering og IOP for 6 elever
- Årsrapport for 3 elever
- Periodeplaner og ukeplaner
- 8 intervju av lærergrupper, assistenter, skolens ledelse, foresatte og elever
- Oppdaterte maler
- Årshjul utviklingsarbeid – skole
- Årshjul virksomhetsleder
- Retningslinjer for saksgang ved etablering av spesialundervisning
- Retningslinjer for saksgang ved videreføring av spesialundervisning